

29.11.2023

LAUSUNTO

kehitysvaliokunnalta

kansainvälisen kaupan valiokunnalle

EU:n ja eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC)
talouskumppanuussopimuksen (EPA) täytäntöönpanosta
(2023/2065(INI))

Valmistelija: Karsten Lucke

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Kehitysvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansainvälisen kaupan valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. pitää ensimmäistä EU:n ja eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) talouskumppanuussopimuksen jälkiarviointia myönteisenä; korostaa, että talouskumppanuussopimuksessa suunnitellaan kauppaa ja investointeja, joilla edistetään kestäväen kehityksen tavoitetta sen taloudellisissa, sosiaalisissa ja ympäristöön liittyvissä ulottuvuuksissa; panee kuitenkin merkille, että SADC:n kumppanimaissa on edelleen monia haasteita, jotka liittyvät talouden monipuolistamiseen, kilpailukykyyn, kasvuun, oikeusvaltioperiaatteeseen, köyhyyden vähentämiseen, työntekijöiden oikeuksiin, maananastukseen ja ympäristönsuojeluun;
2. korostaa kehitysyhteistyön sekä teknisen ja rahoitusavun merkitystä keskeisinä tekijöinä talouskumppanuussopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa ja osapuolten välisessä hyödyllisessä yhteistyössä;
3. huomauttaa, että alueiden ja pienalueiden yhdentymisen on näkyvästi esillä EU:n ja SADC:n talouskumppanuussopimuksessa, koska se on tehokas väline sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi; korostaa, että EU:n ja SADC:n talouskumppanuussopimuksella on tuettava alueiden ja pienalueiden yhdentymistä, edistettävä alueellisia arvoketjuja SADC:ssä ja laajemmin Afrikassa ja viime kädessä integroitava kehitysmaat maailmantalouteen kestäväällä tavalla; korostaa lisäksi, että EU:n kehitysrahoitusyhteistyön SADC-maiden kanssa on tuettava niiden alueellista taloudellista yhteistyötä ja yhdentymistä siten, että edistetään laajempaa kauppaa Afrikan maiden välillä;
4. toteaa, että SADC:n kumppanimaiden olisi voitava hyötyä talouskumppanuussopimuksesta, koska se parantaa niiden kykyä edistää talouden monipuolistamista ja tuottaa lisäarvoa tuottavia teollisuustuotteita; huomauttaa, että talouskumppanuussopimuksella olisi edistettävä SADC-maiden ja niiden talouksien arvoketjujen monipuolistamista, minkä vuoksi tarvitaan myös oikeudenmukaisia ja kehitystä edistäviä maailmanlaajuisia kauppasääntöjä; huomauttaa lisäksi, että sen olisi kannustettava ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian edistämiseen perustuvaa kauppaa- ja kehityspolitiikkaa, luotava paikallisia työpaikkoja ja lisäarvoa ja autettava torjumaan eriarvoisuutta sekä vähentämään ja lopulta poistamaan nälkää ja köyhyyttä kestäväällä tavalla;
5. korostaa, että paikallisilla pienillä ja keskisuurilla yrityksillä (pk-yrityksillä) on taloudellisia ja teknisiä vaikeuksia noudattaa EU:n säännöksiä ja normeja, joita edellytetään ennen vientiä EU:n markkinoille, mikä saattaa jättää useimmat pk-yritykset paitsi talouskumppanuussopimuksen hyödyistä; korostaa, että pk-yrityksille on tarjottava asianmukaista tukea sen varmistamiseksi, että ne noudattavat EU:n vaatimuksia ja pääsevät EU:n markkinoille, ja tietoisuutta tariffikiintiöiden käytöstä on lisättävä;
6. korostaa, että talouskumppanuussopimuksella olisi edistettävä SADC:n talouskumppanuussopimusmaiden kilpailukykyä ja kestäväää talouskasvua

oikeudenmukaisella kaupp- ja investointijärjestelmällä, jossa otetaan huomioon EU:n ja sen SADC:n talouskumppanuussopimusosapuolten väliset kehityserot;

7. korostaa, että EU:n pyyntö raaka-aineiden vientiverojen kieltämisestä on ollut pitkäaikainen kompastuskivi talouskumppanuussopimuksia koskevassa neuvotteluprosessissa, kun otetaan huomioon, että vientiveroja ja -tulleja ei kielletä WTO:n järjestelmässä; muistuttaa Afrikan maiden oikeudesta säännellä raaka-aineita yleisen etunsa mukaisesti; kehottaa siksi EU:ta pidättäytymään harjoittamasta sellaista kauppapolitiikkaa, jossa yleissääntönä kehitysmaita kielletään kantamasta raaka-aineiden vientiveroja, sikäli kuin tämä on WTO:n sääntöjen mukaista;
8. muistuttaa, että pandemia vaikutti SADC:n talouskumppanuussopimusmaihin, koska verotulot vähenivät esimerkiksi taloudellisen toiminnan laantumisen ja perushyödykkeiden hintojen ja kauppavirtojen vaihtelun vuoksi; korostaa tässä yhteydessä hyvän hallintotavan ja avun merkitystä kestäväen kehityksen valmiuksien kehittämisessä, erityisesti kestävien verojärjestelmien luomisessa ja verovilpin torjunnassa, jotta voidaan auttaa vapauttamaan rahoituskapasiteetti taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi ja ympäristön suojelemiseksi; muistuttaa, että EU:n on tuettava voimakkaasti instituutioiden vahvistamista ja kattavaa valmiuksien kehittämistä kumppanimaiden julkisella sektorilla;
9. korostaa, että talouskumppanuussopimuksella olisi tuettava osapuolten välisen kaupan uutta dynamiikkaa osapuolten välisen kaupan asteittaisen epäsymmetrisen vapauttamisen avulla; korostaa myös, että se voi vahvistaa, laajentaa ja syventää yhteistyötä kaikilla kaupan kannalta merkityksellisillä aloilla ja siten myös vahvistaa SADC-maiden ja EU:n välistä kumppanuutta; korostaa kaupan epäsymmetrisen vapauttamisen periaatteen merkitystä keinona edistää SADC:n talouskumppanuussopimusmaiden talouskasvua ja kestävää kehitystä;
10. kehottaa EU:ta varmistamaan, että talouskumppanuussopimuksella edistetään tehokkaan, ennakoitavan ja avoimen alueellisen sääntelykehyksen luomista kauppaa ja investointeja varten noudattaen täysimääräisesti asiaa koskevia kansainvälisiä sopimuksia ja suuntaviivoja; korostaa, että talouskumppanuussopimuksilla on edistettävä myönteisesti Afrikan mantereen vapaakauppa-alueen (AfCFTA) täytäntöönpanoa ja yksityisen pääoman houkuttelemista sekä häiriönsietokykyisten ja kestävien alueellisten arvoketjujen rakentamista, mikä edistää ja monipuolistaa Afrikan sisäistä kauppaa, joka on välttämätöntä kestäväen pitkän aikavälin kehityksen edistämiseksi ja Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi; katsoo, että EU:n AfCFTA:lle antaman tuen lisäksi olisi kehitettävä sääntelykehyksiä, joissa puolestaan noudatetaan tiukkoja sosiaali- ja ympäristönormeja;
11. muistuttaa, että talouskumppanuussopimuksen kauppaa ja kestävää kehitystä koskevan luvun soveltamisala on nykyisin rajallinen kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua koskevien sitovien sitoumusten ja määräysten osalta; katsoo, että talouskumppanuussopimukseen olisi järjestelmällisesti sisällytettävä pakollinen ja täytäntöönpanokelpoinen kestävää kehitystä koskeva luku, jossa otetaan huomioon korkeimmat työ- ja ympäristönormit, jotta voidaan saavuttaa Agenda 2030:n tavoitteet, mikä merkitsee esimerkiksi Pariisin ilmasopimukseen, vuoden 2020 jälkeiseen maailmanlaajuiseen biodiversiteettikehykseen, kansainvälisiin työelämän

perusnormeihin sekä sukupuolten tasa-arvoon ja naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen liittyvien vahvojen kestävyysmittojen sisällyttämistä; muistuttaa erityisesti, että jotta kauppaa ja kestävä kehitystä koskeva luku olisi tehokas, sen olisi kuuluttava riitojenratkaisumekanismiin; suhtautuu myönteisesti kauppaa ja kestävä kehitystä koskevan luvun sisällyttämiseen EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimukseen; kehottaa komissiota jatkamaan tätä ja pyrkimään vahvistamaan talouskumppanuussopimuksen kauppaa ja kestävä kehitystä koskevaa lukua meneillään olevassa SADC:n talouskumppanuussopimuksen uudelleentarkasteluprosessissa;

12. muistuttaa, että on tärkeää sallia poikkeuksia kansallisen kohtelun periaatteesta ja velvoitteesta poistaa vientiverot, jotta voidaan edistää ja suojella kehityksessä olevia teollisuudenaloja, jotka ovat avainasemassa kumppanimaiden talouksien monipuolistamisessa, mikä edistää niiden kehitystä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen XVII artiklan C kohdan ja XXIV artiklan mukaisesti;
13. korostaa, että on tärkeää ottaa kehitysyhteistyökumppanit, paikallinen ja alueellinen kansalaisyhteiskunta, tiedeyhteisö, ammattiliitot ja yksityisen sektorin edustajat laajasti, järjestelmällisesti ja mielekkäästi mukaan talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpanoon, seurantaan ja jälkiarviointeihin, jotta voidaan varmistaa, että talouskumppanuussopimus vastaa väestön tarpeita, ja samalla taata kestävä kehityksen perusperiaatteet; toteaa, että talouskumppanuussopimuksen kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua koskevien määräysten soveltamisala on rajallinen verrattuna muihin viimeaikaisiin EU:n kauppasopimuksiin; korostaa tarvetta vahvistaa kansalaisyhteiskunnan neuvoo-antavaa roolia; kehottaa perustamaan virallisen mekanismin kansalaisyhteiskunnan osallistumista varten ja muistuttaa, että nykyisiä foorumeja, kuten Afrikan unionin Agenda 2063 -toimintaohjelman usean sidosryhmän kansallisia seurantakehyksiä, voidaan hyödyntää myös toiminnassa kansalaisyhteiskunnan kanssa talouskumppanuussopimuksen yhteydessä;
14. korostaa, että vaikka talouskumppanuussopimukset voivat tarjota merkittäviä etuja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maille, niihin liittyy myös omia haasteita ja haittoja; vaatii siksi, että poliittiset päättäjät ottavat nämä tekijät huolellisesti huomioon ja pyrkivät varmistamaan, että talouskumppanuussopimukset pannaan täytäntöön tavalla, joka maksimoi kaikille osapuolille koituvat hyödyt;
15. muistuttaa, että kaikkien osapuolten olisi aina toimittava solidaarisuuden ja yhteisen edun periaatteiden pohjalta, jotta ne voivat tehostaa hedelmällistä yhteistyötä, täyttää sitoumuksensa ja velvoitteensa ja helpottaa SADC:n talouskumppanuussopimusmaiden valmiuksia jatkaa sopimuksen täytäntöönpanoa;
16. muistuttaa, että talouskumppanuussopimusten täytäntöönpano voi olla haastavaa pienemmille AKT-maille, joilla ei ole resursseja ja infrastruktuuria; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita avustamaan kehittyviä kumppanimaitaan, jotta ne voivat hyödyntää täysimääräisesti talouskumppanuussopimusten tarjoamia mahdollisuuksia;
17. muistuttaa tarpeesta sitoutua kansainvälisiin normeihin ja sopimuksiin tehokasta kansainvälistä yhteistyötä varten;

18. pitää erityisen tärkeänä, että EU sitoutuu monenväliseen yhteistyöhön ja Euroopan omien kaupallisten etujen turvaamiseen samalla kun otetaan huomioon joitakin AKT-maiden keskeisiä etuja, erityisesti alueellisen yhdentymisen osalta;
19. palauttaa mieliin, että talouden digitalisaatiosta ja globalisaatiosta johtuviin verotuksellisiin haasteisiin vastataan kahden pilarin ratkaisulla, josta OECD:n ja G20-ryhmän osallistavan BEPS-toimenpiteiden täytäntöönpanokehyksen jäsenet ovat sopineet;
20. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita varmistamaan, että sovittua monikansallisiin yrityksiin sovellettavaa 15 prosentin vähimmäisyhtiöverokantaa todellakin sovelletaan; korostaa, että vähimmäisyhtiöverokannan odotetaan tuottavan vuosittain noin 150 miljardia Yhdysvaltain dollaria lisää verotuloja maailmanlaajuisesti.

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	28.11.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 14 -: 1 0: 6
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Barry Andrews, Alessandra Basso, Stéphane Bijoux, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Charles Goerens, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Benoît Biteau, Ilan De Basso, Malte Gallée, Marlene Mortler
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Peter Jahr, France Jamet

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

14	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	György Hölvényi, Peter Jahr, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens
S&D	Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke

1	-
ID	France Jamet

6	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Alessandra Basso
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Malte Gallée

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää